

v odevzdání uprázdněných bytů. Názoru dovolání, že na splnění, totiž na odevzdání bytu, by mohl býti žalován pouze vlastník domu, nelze přisvědčiti; vlastník domu, v němž nachází se byt žalovaného, není přece v žádném smluvním poměru k žalobci, on projevil pouze souhlas k směně bytů a žalobce nemá proto příčiny ani právního důvodu, žádati na něm nějaké plnění, jež není ani v jeho moci, nýbrž v moci žalovaného. Dovolání vytýká dále rozsudku odvolacího soudu, že odsoudil žalovaného k plnění, ke kterému nemůže býti exekučně donucen, a že soudil o právu osoby na sporu nesúčastné, totiž manželky žalovaného. Žalovaný nemohl prý býti odsouzen k odevzdání celého bytu, nýbrž pouze k odevzdání podílu, který mu náleží. Dovolatel sice uznává, že manželé přísluší dle § 91 obč. zák., řídit domácnost, že jest oprávněn vyhledati byt a že jest manželka povinna do nového bytu s ním se nastěhovati, domnívá se však, že z toho neplyne, že by byl oprávněn vlastním jménem odevzdati celý byt žalobci, jak rozsudek uznává. Ani v tomto směru není dovolání odůvodněno, při čemž se poukazuje na správné a jasné vývody rozsudku odvolacího soudu. Manžel jako hlava rodiny jest oprávněn i bez souhlasu manželky najmouti společný byt pro sebe a pro ni, dáti z bytu výpověď a směniti jej za jiný. Veškeré tyto úkony patří k záležitostem, jichž vedení náleží manželé dle §§ 91, 92 a 1034 obč. zák. Byl-li však dovolatel sám oprávněn k takovým úkonům i bez souhlasu své manželky, nelze seznati, proč by nemohl býti sám odsouzen k plnění, k němuž jest podle smlouvy se žalobcem uzavřené povinen. Ve smlouvě nebylo o manželce žalovaného a o jejím podílu na bytu řeči, žalobce neměl tudíž důvodu, žalovati na odevzdání bytu také ji, a odsoudil-li odvolací soud dle žalobní žádosti pouze žalovaného, nelze mluvit o nějakém »klopýtnutí« odvolacího soudu, jak dovolání za to má. Není zde absolutní nemožnosti splnění na straně manželově a subjektivní nemožnost není na překážku platnosti smlouvy (§ 923, 871 a 1461 obč. zák.). Při tom netřeba uvažovati o tom, jak by se věc měla, kdyby byl žalovaný výslovně jednal jménem svým a své manželky, neboť případu toho zde není. Rozsudek napadený netrpí tedy ani procesní vadou, v dovolání vytýkanou. Otázka procesní souvisí těsně s otázkou práva materiálního, totiž s oprávněním žalovaného, směniti celý byt sám bez souhlasu manželky. Otázka tato má pro posouzení věci též s hlediska procesního rozhodující význam, a ježto byla odvolacím soudem, jak shora doličeno, správně posouzena, jest dovolání i v tomto směru neodůvodněno a bylo proto zamítnuto.

Čís. 1644.

Vzal-li odesílatel na se povinnost zboží sám naložiti, byl povinen vůz, jež si k naložení vybral, řádně prohlédnouti.

(Rozh. ze dne 2. května 1922, R I 367/22.)

Při příchodu německého vagonu se zbožím do Podmoklí určil odesílatel dráze, by zboží (rýže) bylo v téměř vagonu dopraveno do Prahy. Cestou vnikla za lžáku do vozu voda a promočila rýži. Žalobu příjemce proti dráze na náhradu škody procesní soud první stolice zamítl. Důvody: Jde tu o dvě samostatné smlouvy dopravní. Prvá týče

se tratě železniční Hamburk-Podmoklí, která zanikla dopravením zboží do Podmoklí, pokud se týče přistavením vagonu drahou saskou na kolej Československé státní dráhy (§ 97 (1) žel. dopr. ř.). Druhá týče se tratě Podmoklí—Praha a uzavřena byla nákladním listem v Podmoklí. Nejde tu tedy, jak žalobce tvrdí, o mezinárodní dopravu a důsledkem toho § 27 mezinár. žel. dopr. ř. a ustanovení § 100 (1—2) žel. dopr. ř. tu místa nemá, ano zboží, dopravované Německem nebylo dráze republiky Československé předáno k dopravě s původním nákladním listem, nýbrž uzavřena byla zcela nová, samostatná smlouva dle § 61 (1—3) žel. dopr. ř. a jen tato a to výlučně tvořiti může a tvoří poměr obligační mezi smluvními stranami, pokud se týče tvoří základ pro uplatnění práv z ní (§ 99 žel. dopr. ř. a § 84, 88 (1) žel. dopr. ř.). Jest zjištěno, že zboží nebylo ve stanici podací překládáno, že bylo dráze k dopravě předáno »jako zboží cizozemské« ve vagoně uzavřeném dvěma soukromými zámky a to v tomtéž vagoně, v němž z ciziny došlo. V základě tom zjistil soud, že dráha, s níž smlouva nákladní byla ujednána, odesílateli vůz k dispozici nedala, nýbrž on sám určil dráze, aby mu dopravila zásilku ve voze, který jí označil a symbolicky k dopravě předal. Okolnost, že vagon měl býti dále odeslán bez překládání zboží v něm jsoucího, musí se vykládati tak, jako by odesílatel sám nakládal. Tím však, že odesílatel odevzdal dráze zboží k dopravě ve vagoně již naložené, vagon sám uzamčený, odňal dráze možnost prohlédnutí vagon zevnitř a vzal na sebe veškeré nebezpečí s nakládáním spojené a bylo proto jeho povinností, by při tom použil péče řádného obchodníka (čl. 282 obch. zák. a § 1297 obč. zák.). Bylo proto předem povinností odesílatelovou, by vagon důkladně a pozorně prohlédl, zda k účelu, k němuž měl sloužiti, jest úplně způsobilý. Dle čl. 25 instr. čís. II. pro manipulační službu železniční při dopravě zboží díl II. bod 3 předepisuje se, že při nakládání odesílatelem má tento dbáti všech ustanovení v čl. 23 obsažených. Čl. 23 bod 4. pod n), pak bod 10 (1, 3) předepisuje, jak si je počínati, aby zboží naložené chráněno bylo před mokrem, a zejména stanoví bod 10 (1) v poznámce, že vozy mají se před naložením prohlédnouti a to tak, že se vstoupí do vozu, ten se uzavře i všechny otvory v něm a pak se pozoruje zevnitř, zda snad se skulinami nesvítlí, aby tudy snad mokrý nevniklo. Bod 10 (3) pak předepisuje, že zjištěné vady vozu mají se před naložením zboží odstraniti. Stanice podací Podmoklí nedala odesílateli vůbec vozu k dispozici, tedy v tomto případě ustanovení čl. 25 (5) cit. instr. tu vůbec místa nemá. Z toho však plyne důsledek, že ten, kdo nakládá, je povinen věnovati vozu větší pozornost při prohlídce ohledně jeho způsobilosti než dráha, poněvadž, vykonáváje přesně tuto svou povinnost, má nakládající možnost vady vozu zjistiti a dráhu na ně upozorniti a žádati nápravu po případě dodání jiného vozu (§ 63 (5) žel. dopr. ř.). Teprve pak, kdyby dráha se zdráhala vady buď napravití anebo jiný vhodný vůz dáti, mohlo by se o jejím zavinění mluvit. Že by tomu bylo tak v tomto případě, není ani tvrzeno, tím méně prokázáno. Důsledkem toho neměla dráha o tom, že vůz je vadný, žádné vědomosti, neměla žádné pohyby na něm nějaké opatření činiti a to tím více, když vůz byl jí pouze symbolicky předán s nákladem k dopravě a to uzamčený. Dráha z toho tedy vším právem předpokládati musela, že vůz jest úplně bezvadný, k dopravě zboží úplně způsobilý. O d v o l a c í s o u d zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by, vyčkaje pravomocí, ve věci dále jednal a ji

rozhodl. **D ů v o d y:** Die náhledu soudu odvolacího třeba rozlišovati převzetí v a g o n u jako takového a z b o ž í v něm uloženého. Jak výpovědi svědka Jana S-a zjištěno, převzal on přímo vagon pro dráhu k dopravě, podrobiv jej prohlídce. Nemůže tudíž býti řeči o symbolickém převzetí vagonu. Jinak se to má ovšem se zbožím, které dráha v Podmoklí ani nepřečetla, ani nepřevážila. Převzetí z b o ž í stalo se tedy symbolicky. Dle § 84 žel. dopr. ř. ručí dráha za škodu, již zboží utrpělo za dopravy, t. j. od přijetí jeho k dopravě až do odevzdání příjemci. Jest tudíž v prvé řadě zjistiti, zda promočení pytlů stalo se za dopravy z Podmoklí do Prahy, jak tvrdí strana žalující. Ježto stanice Podmoklí převzala zboží k dopravě symbolicky, bylo na žalobci, by prokázal, že zboží bylo neporušeno, když dráze v Podmoklí k dopravě bylo odevzdáno. Žalobce dovozuje, že tomu skutečně tak bylo, z výsledků celní revise, jež prý před převzetím vagonu drahou byla v Podmoklí předsevzata. Poněvadž soud první stolice oproti popřenému tvrzení strany žalující byl toho názoru, že § 27 mezinár. žel. dopr. ř. a § 100 žel. dopr. ř. v tomto případě místa nemá, ježto jde o novou, zcela samostatnou smlouvu dopravní, kterýžto náhled sdílí i soud odvolací, jest okolnost, v jakém stavu dráha zboží k dopravě převzala, rozhodnou a měl býti žalobce vyzván (§ 182 c. ř. s.), aby nabídl důkaz o okolnosti, že pytle při odevzdání zásilky stanici Podmoklí byly neporušené, jmenovitě aby prokázal, že zásilka v Podmoklí byla vyclena, že se tak stalo před odevzdáním její dráze k další dopravě a že při celní prohlídce pytle ještě poškozeny nebyly a v tomto stavu dráze k další dopravě byly předány. Výpověď svědka Jana S-a v tom směru jest neúprná, neboť svědek jen zcela všeobecně udal, že celní revise koná se před odevzdáním vozu československé dráze nikoliv však, že tomu tak bylo i v tomto případě. Prokázal-li by žalobce, že zásilka byla při odevzdání československé dráze k dopravě neporušená, přišla by teprve v úvahu druhá rozhodná okolnost, byl-li vůz, v němž pytle s rýží byly uloženy, při jeho převzetí drahou úplně v pořádku, či měl-li již poruchy v soupisu skutkové podstaty vyznačené. Vycházeje z mylného předpokladu, že v a g o n byl drahou v Podmoklí převzat symbolicky, dospěl první soudce k úsudku, že dráha neměla o tom vědomosti, že vůz jest vadný a že neměla tudíž pochnutky, by nějaké opatření učinila. Soud odvolací má však za to, že bylo povinností dráhy, aby vůz, který zřízencem svým převzala, náležitě prohlédla, je-li k další dopravě způsobilý. K tomu nepochybně náleží i prohlídka střechy. Skladištní mistr Jan S. — jak výpovědi jeho zjištěno — podrobil také vůz při jeho převzetí prohlídce, opomenul však prohlédnouti střechu. Nebylo tedy vůbec zjištěno, zda střecha vozu byla vadná již při jeho převzetí drahou v Podmoklí, či stalo-li se poškození teprve za dopravy z Podmoklí do Prahy. A přece jest okolnost tato závažnou, neboť, byl-li vagon vadným již před jeho převzetím československou státní drahou a byly-li vady tyto zevně patrný, a připustila-li ho dráha k další dopravě, zodpovídala by za všechny další následky této vady, tudíž i za promočení zboží během dopravy nastalé.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a uložil odvolacímu soudu, by pomina zrušovací důvod, ve věci dále jednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Odesílatel tím, že v Podmoklí sám prohlášením v nákladním listu ze dne 21. srpna 1921 žádal, aby vůz se sto pytly rýže, uzavřený dvěma sou-

kromými zámky, dále zaslán byl, vzal na sebe povinnost naložení zboží sám provést, aniž by mu dráha nějaký vůz k tomu byla poskytla. Tím převzal odesílatel jakožto samonakladatel i všechno nebezpečí, s vlastním nakládáním spojené, a měl si tedy počínati s péčí řádného obchodníka. Kdyby mu byla dráha sama vůz poskytla, bylo by bývalo jeho povinností, by si vůz prohlédl a zjistil, zda rýže za stavu, v jakém vůz shledal, jest dostatečně opatřena proti škodlivým vlivům deštivého počasí a kdyby tomu nebylo tak, měl by se pak býval obrátiti na dráhu se žádostí za poskytnutí jiného vozu, § 63 (5) žel. dopr. ř., tím spíše měl si tudíž vůz prohlédnouti, když mu odesílací stanicí vybírán nebyl, nýbrž určitý jím samým označený, z Německa došlý vůz k jeho přání poukázán. Žalující nemůže žádati na dráze, by jeho zboží věnovala větší péči než on sám. Dráze bylo by lze jen tehdy nějakou vinu na poškození zboží přičítati kdyby byla přes to, že o to odesílatel žádal, ničeho nepodnikla k odstranění vady vozu, nebo se zdráhala poskytnouti mu jiný vůz. Odesílatel nejenom vozu žádných vad nevytýkal, nýbrž přímo za jeho použití žádal, odevzdav dráze nákladní list s označením německého původu vozu a shora uvedenou poznámkou. Vzhledem k tomu nebylo na dráze, by zjišťovala stav vozu a zboží, odesílatelem samotným nijak nevytýkaný, a, poněvadž povinnosti té neměla, nemusí býti dokazováno, v jakém stavu obé převzala, kdy poškození nastalo a jakého bylo rázu. Je tedy doplnění jednání ve směru tom nařízené zbytečným, výsledky jeho, ať by byly jakékoliv, by na stavu věci ničeho neměnily vzhledem k tomu, co ustanovuje § 86 (1) čís. 3 žel. dopr. ř.

Čís. 1645.

Nárok na náhradu škody proti obci z důvodu, že odepřela vydati vysvědčení, nutné k dosažení práva chudých ve sporu, jest nárokem veřejnoprávním.

(Rozh. ze dne 2. května 1922, R I 460/22.)

Žalobce opíral žalobní nárok o tvrzení, že starosta žalované obce odepřel mu vydati vysvědčení, nutné k dosažení práva chudých ve sporu, zahájeném žalobou obcí proti němu u krajského soudu v Písku, ač měl vzhledem k svým poměrům majetkovým nárok na vysvědčení to. Důsledkem toho byl prý vinou žalované obce zbaven možnosti nastupovati ve sporu a uplatniti své námitky proti zažalovanému nároku, a byl vynesena rozsudek pro zmeškání jemu nepříznivý. Proti žalobě o náhradu škody tím vzešlé namítla žalovaná obec nepřípustnost pořadu práva. Soud první stolice námitku zamítl, rekursní soud jí vyhověl a žalobu odmítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Žalobce uplatňuje sice nárok na náhradu škody, přes to však nejde o nárok soukromoprávní. Dle min. nařízení z 23. května 1897, čís. 130 ř. zák. vyřizuje představenstvo obecní žádosti o vysvědčení za účelem dosažení práva chudých. Rozhodování o žádostech těch je výkonem úřední moci příslušející obci t. j. představenstvu obce, jež je tu činná jako úřad, tudíž jako orgán veřejnoprávní. Poměr žadatele k obci, u jejíž před-